

Toespraak Nic van Holstein

VCP symposium 23 november 2017

Dames en heren

Aan mij de taak om na drie sprekers een aantal ontwikkelingen en richtingen naar voren te brengen.

Duidelijk is dat er zich op de arbeidsmarkt veranderingen gaan voordoen. Veranderingen vragen om aanpassing.

Arbeidsmarkt

Laat ik die vraag om te beginnen bij de ontwikkelingen zoals die zich recent op de arbeidsmarkt aftekenen.

Het was afgelopen jaren zwaar weer op de arbeidsmarkt.

Vanuit economisch perspectief hoor je op dit moment vooral **positieve geluiden**. Zelfs alweer zorgen van oververhitting.

Het gaat goed met de economie, goed nieuws ook voor de professional. De crisis is achter de rug en de werkloosheid gaat omlaag. Er komen meer banen. De lonen kunnen omhoog. Met krapte wordt de onderhandelingspositie van werknemers weer sterker.

Er zijn al sectoren waarin krapte ontstaat. Denk aan de zorg, denk aan het onderwijs, de techniek. Werkgevers vragen zich af waar personeel te vinden. Ik zeg: het vinden van personeel begint met goede arbeidsvoorwaarden en normale contracten met voldoende zekerheid.

Maar er zijn ook al zorgen. Want de **werkdruk** is groot.

Professionals zijn een flink deel van hun tijd kwijt aan zaken die niet direct met de inhoud te maken hebben. Denk alleen al aan de zorg, het loopt soms de spuigaten uit.

Professionals moeten meer ruimte krijgen, gewoon om hun werk te kunnen doen, het werk waarvoor ze zijn opgeleid.

Voordat we in een juichstemming het pand verlaten. De werkloosheidscijfers van het CBS en het UWV zijn **geflatteerd**. Er is nog steeds veel verborgen werkloosheid.

Mensen die tijdens de crisis de hoop hadden opgegeven dat ze nog aan de bak zouden komen. Die mensen melden zich nu weer op de arbeidsmarkt. Daarnaast werken ook ouderen langer door. Dat willen ze en dat kunnen ze ook.

Er zijn ook veel mensen die nog met tijdelijke contracten of onduidelijke **constructies** werken. Het is wat VCP betreft nog te vroeg voor een hosanna stemming.

Tijdens de crisis hebben werkgevers de afgelopen jaren steeds meer risico's bij individuele werknemers gelegd. Er worden omwegen gezocht om kosten te drukken. De wetgeving maakt het soms ook buitengewoon aantrekkelijk. Uit het IBO ZPP bleek bijvoorbeeld dat zzp-ers netto bevoordeeld werden ten opzichte van werknemers.

Er wordt geconcurrereerd op arbeidsvoorwaarden. De VCP is niet met tradities getrouwd, maar een ding vinden we wel belangrijk: een normaal contract voor onbepaalde tijd is wat ons betreft de norm.

We zijn zeker niet tegen flexibiliteit, maar we zijn wel tegen flexibiliteit zonder zekerheid. Tegen flexibiliteit die goedkoop is omdat de risico's bij het individu worden gelegd, zonder dat die de noodzakelijke bescherming krijgt.

Robert Went van de WRR sprak net al over de doorgeslagen flex en over nieuwe zekerheden voor werkenden. De flexibiliteit is overduidelijk doorgeslagen. Ook de Europese Commissie, De Nederlandsche Bank en de OESO hebben de flexibiliteit aan de kaak gesteld.

Transities

Dames en heren

Er zijn een aantal transities en trends die belangrijk kunnen zijn voor de Arbeidsmarkt van 2020-2025.

Er is een **vergrijzende beroepsbevolking**. We leven langer, kunnen langer blijven werken. Hoe kunnen ouderen participeren. En hoe laat je de arbeidsmarkt en pensioen op elkaar laat aansluiten. Maatwerk is wat ons betreft de oplossing. Wij pleiten voor sectorale ruimte en het opruimen van belemmeringen voor maatwerk zoals de RVU-boete.

We zien verder de dat de wereld **globaliseert**, kijk in de regio Eindhoven, ASML haalt zijn technici overal vandaan.

En we zien dat de wereld **digitaliseert en robotiseert**. Ons symposium vorig jaar had als thema kunstmatige intelligentie. Het werd opvallend gevonden dat we toen met elkaar ook kansen zagen. Kunstmatige intelligentie heeft impact op de maatschappij, op de arbeidsmarkt en dus ook op de professional. De kranten staan bol over het onderwerp, onlangs was onze Catelijne Muller aanwezig bij de Web Summit in Lissabon.

En dan nog een trend: de wereld **verduurzaamt**, het draait steeds meer om de circulaire economie en energietransities. Ook dat heeft impact op de werknemer.

Kortom, stuk voor stuk transities die impact hebben. In de SER hebben wij aanbevelingen gedaan dat er actief nagedacht moet worden over wat dat betekent voor de werkgelegenheid.

Zeker ook bij werkgevers ligt de verantwoordelijkheid om werknemers tijdig mee te nemen in de veranderingen die eraan komen. Leonard Polman had het daarbij over cultuurverandering. Professionals moeten worden meegenomen.

Wij moeten als organisaties van professionals ook mengen in het **debat over de impact** van wat er op ons afkomt. En professionals moeten zichzelf kunnen voorbereiden op de veranderingen. Ze moeten keuzes maken over de eigen loopbaan en als het moet hun carrière een andere wending geven. Het gaat daarbij over meer dan alleen werk, maar over welvaart en welzijn. We moeten naar moderne vormen van belangenbehartiging.

Regeerakkoord

Dames en heren

Terug naar het heden: wat betekent het regeerakkoord voor de Arbeidsmarkt van 2020-2025? Biedt het regeerakkoord de zekerheden voor onze professionals die wij zo belangrijk vinden? Vertrouwen voor de toekomst?

Over een ding zijn we het in elk geval eens: ook het kabinet stelt dat in het regeerakkoord dat de flexibilisering in Nederland is doorgeslagen. Maar dan?!

Het regeerakkoord spreekt van een **betere balans** op de arbeidsmarkt, maar de VCP ziet in de aangekondigde maatregelen een onbalans. De VCP vindt een zorgvuldige onderbouwing en een deugdelijke grondslag noodzakelijk bij ontslag. De transitievergoeding wordt verminderd en er komt een proeftijd van vijf maanden. Een greep uit de maatregelen.

Het regeerakkoord is niet het antwoord op de onzekerheden van deze tijd. Het kabinet voert de **vorige strijd**. De strijd van de crisisjaren, terwijl het kabinet de blik naar de toekomst zou moeten richten. Met oog op de transities zou het moeten gaan over leven lang leren en duurzame inzetbaarheid. Je moet oude schoenen niet weggooien voordat je nieuwe hebt. Er wordt met Invest NL fors geïnvesteerd in innovatie door bedrijven. Wat de VCP betreft zou er fors geïnvesteerd moeten worden in kennis en vaardigheden van professionals. Niet in het wegnemen van zekerheden.

Zelden zijn scholing en ontwikkeling zo belangrijk geweest als nu. Door de digitalisering en de transitie kunnen bepaalde beroepen verdwijnen, en toch willen we blijven werken. Ik zei het net al, professionals moeten keuzes maken over de eigen loopbaan en als het moet hun carrière een andere wending geven. Daar moet dus in geïnvesteerd worden. Het is goed dat de individuele leerrekening wordt opgepakt. Het moet alleen niet gaan om potjes met geld, maar om de samenhang duurzame inzetbaarheid en leven lang leren.

Afsluitend

Geen deelbelangen, maar gedeelde belangen. Dat is het motto waarmee wij op het Plein stonden aan het begin van het parlementaire jaar.

Wij staan voor een belangrijke opgave om de stem van professionals te laten horen.

- Wij moeten ons mengen in het debat over de transitie en de effecten voor werkgelegenheid
- Zorgen dat professionals de ruimte en zekerheid krijgen om hun vak uit te oefenen
- Inzetten op cultuurverandering bij bedrijven en professionals.
- Investeren in professionals met oog op de toekomst.
- Naar moderne belangenbehartiging